نام و نام خانوادگی:	باسمه تعالی ادارهٔ کل آموزش و پرورش استان لرستان آموزش و پرورش شهرستان دورود دی ماه ۱۴۰۴	آزمون هماهنگ علوم و فنون ادبی ۳ (صبح)
نام پدر:		تاریخ برگزاری: ۱۴۰۴/۱۰/۱۷
شمارهٔ کلاس:		زمان پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه
آزمون پاسخ‌برگ دارد.	محل مهر دبیرستان	٤ صفحه / ۳٤ پرسش

دبیرستان امام رضا (ع)

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (۴ نمره)

۱	درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید. الف) پیش از مشروطه، نویسندگان ایرانی نوشتن رمان به مفهوم امروزی را از طریق ترجمهٔ رمان‌های تاریخی غربی آغاز کردند. ب) نوشته‌های طنزآمیز سیاسی- اجتماعی دهخدا با عنوان «چرند و پرند» در روزنامهٔ سروش منتشر می‌شد.	۰/۵
۲	فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی از ..... دورهٔ بازگشت محسوب می‌شوند. (غزل‌سرایان- قصیده‌سرایان)	۰/۲۵
۳	کدام عبارت معرّف «محمدتقی بهار» است؟ الف) تحت تأثیر شاعران گذشته، به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی طبع وی را شکوفا ساخت. ب) در سبک خراسانی شعر می‌سرود. علاوه بر تحقیق و تدریس در دانشگاه، در حوزهٔ سیاست و روزنامه‌نویسی نیز فعالیت داشت.	۰/۲۵
٤	در کدام گزینه نام پدیدآورندگان «داستان باستان- امثال و حکم- منشآت-تاریخ بیداری ایرانیان» به درستی ذکر شده است؟ الف) محمدباقر خسروی، دهخدا، ادیب‌الممالک فراهانی، ملک‌الشعرا بهار ب) میرزا حسن‌خان بدیع، دهخدا، قائم مقام فراهانی، ناظم‌الاسلام کرمانی ج) محمدباقر خسروی، دهخدا، قائم مقام فراهانی ، ناظم‌الاسلام کرمانی د) میرزا حسن‌خان بدیع، دهخدا، قائم مقام فراهانی، ملک‌الشعرا بهار	۰/۲۵
۵	با ذکر دلیل مشخص کنید کدام یک از ابیات زیر مربوط به دورهٔ بازگشت است؟ الف) همّت طلب از باطن پیران سحرخیز/ زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند ب) گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم / خاک وطن چو رفت چه خاکی به سر کنم؟	۰/۷۵
٦	شتاب‌زدگی شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها موجب کدام ویژگی زبانی شعر مشروطه گردید؟	۰/۵
۷	با توجه به سرودهٔ زیر به سؤالات پاسخ دهید. ای مرغ سحر! چو این شب تار / بگذاشت ز سر سیاهکاری وز نفحهٔ روح‌بخش اسحار / رفت از سر خفتگان خماری بگشود گره ز زلف زر تار / محبوبهٔ نیلگون عماری یزدان به کمال شد پدیدار / و اهریمن زشت‌خو حصاری یادآر ز شمع مرده! یادآر! الف) این شعر سرودهٔ کیست؟ ب) مقصود از «شمع مرده» در مصرع پایانی چیست؟ ج) کدام عبارت، بیانگر ویژگی زبانی مناسب برای این سروده است؟ (سادگی - کهن‌گرایی) د) درونمایهٔ این سروده ..... است. (اجتماعی- وصفی - مذهبی)	۱
۸	گزارهٔ زیر در کدام یک از قلمروهای سه‌گانهٔ «زبانی - ادبی – فکری» مورد بررسی قرار می‌گیرد؟ «شاعران دورهٔ بیداری، با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع، نوآوری‌هایی در عرصهٔ تخیل پدید آوردند.»	۰/۲۵
۹	کدام بیت دربردارندهٔ مضامین شاخص شعر دورهٔ بیداری نیست؟ الف) چون نگریم ز درد و چون ننالم؟/ دزد را چو محرم به خانه کردم ب) تا مگر به دست آرم دامن وصالش را / می‌دوم به پای سر در قفای آزادی ج) با آن‌که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت د) بی تربیت، آزادی و قانون نتوان داشت / «سعفص» نتوان خواند نخوانده «کلمن» را	۰/۲۵

www.karnoon.ir

	موسیقی شعر(۶ نمره)	
۱۰	در هر دو مصراع کدام بیت، اختیار «امکان حذف همزه» مشهود است؟ الف) سعدی نظر از رویت کوته نکند هرگز / ور روی بگردانی در دامنت آویزد ب) تـا رفت مرا از نظر آن چشـم جهان‌بین / کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت	۰/۲۵
۱۱	با توجه به نمونه‌های تقطیع شده، مشخص کنید در کدام گزینه اختیار شاعری به کار نرفته است؟ الف) بیا با ما(U ---) ب) شب و روز (U - - U) ج) آهوی دشت(-UU-U) د) آبی تر از آنیم (--UU --U)	۰/۲۵
۱۲	در ابیات زیر، بیتی را که وزن «ناهمسان» دارد مشخص کنید و وزن آن را بنویسید. الف) آب زنید راه را هین که نگار می‌رسد / مژده دهید باغ را بوی بهار می‌رسد ب) شفای این دل بیمار، جز لقای تو نیست / طبیب جان خرابم، کسی ورای تو نیست	۰/۷۵
۱۳	با توجه به بیت «بر همه اهل جهان سیّد و سرور علی است/ در ره دین خدا هادی و رهبر علی است» به سؤالات پاسخ دهید. تقطیع هجایی مصراع ۲ | | | | | نشانه‌های هجایی مصراع ۲ | | | | | الف)تقطیع هجایی پایه‌های آوایی دوم و سوم از مصراع دوم را در جدول بالا بنویسید. ب) بیت در چه وزنی سروده شده است؟ ج) یک اختیار زبانی در مصراع اول بیابید. د) اختیار زبانی رکن سوم مصراع دوم در کدام مصراع زیر نیز مشاهده می‌شود؟ ۱. همه کارم ز خودکامی به بدنامی کشید آخر ○ ۲. پیش کمان ابرویش لابه همی‌کنم ولی ○	۲
۱۴	در ابیات زیر، مجموعاً چند واژه وجود دارد که مصوت «ی» در آن‌ها همواره کوتاه تلفظ می‌شود؟ ۱) حرفی است این که خضر به آب بقا رسید / زین چرخ دل‌ْ سیه دم آبی ندید کس ۲) خلد گر به پا خاری آسان برآید / چه سازم به خاری که در دل نشیند ۳) این مه که چون منیژه لب چاه می‌نشست / گریان به تازیانهٔ افراسیاب رفت	۰/۲۵
۱۵	اگر دومین رکن(پایهٔ آوایی) یک بیت «مفاعلن» باشد، آن بیت کدام یک از موارد زیر نمی‌تواند باشد؟ الف) جانا نظری که ناتوانم / بخشا که به لب رسید جانم ب) از کردهٔ خویشتن پشیمانم / جز توبه ره دگر نمی‌دانم ج) دنیا نیرزد آن‌که پریشان کنی دلی / زنهار بد نکن که نکرده است عاقلی د) راستی کن که راستان رستند / در جهان راستان قوی‌دستند	۰/۵
۱۶	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را مشخص کنید. الف) وزن مصراع «لبخند تو خلاصهٔ خوبی‌هاست» مستفعلُ فاعلاتُ مستفعلْ است. درست ○ نادرست ○ ب) در مصراع «آمد سوی کعبه سینه پر جوش» دو اختیار زبانی موجود است. درست ○ نادرست ○	۰/۵
۱۷	با توجه به دو بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. بیت«۱»: من و تو غافلیم و ماه و خورشید بر این گـردون گـردان نیسـت غافـل بیت«۲»: فریاد که در رهگذر آدم خـاکی بس دانه فشاندند و بسـی دام تنیدنـد الف)کدام اختیار شاعری در مصراع اول هر دو بیت، مشترک است؟ ب) تعداد اختیارات زبانی بیت «۱» از بیت «۲» ..... است. (کمتر - بیشتر) ج) وزن بیت «۱» در گروه اوزان..... قرار می‌گیرد. (همسان دو لختی - ناهمسان- همسان تک لختی) د) اگر برش آوایی بیت «۲» را به صورت «ناهمسان» انجام دهیم، وزن بیت را بنویسید.	۱/۲۵
۱۸	تعداد اختیارات زبانی بیت «راستی آموز بسی جو فروش / هست در این شهر که گندم‌نماست» با کدام بیت یکسان است؟ الف) گر از این منزل ویران به سوی خانه روم / دگر آنجا که روم عاقل و فرزانه روم ب) به صد جان ارزد آن رغبت که جانان / نخواهم گوید و خواهد به صد جان	۰/۲۵
	زیبایی‌شناسی (۶ نمره)	
۱۹	در بیت «مجنون که به دیوانه‌گری شهرهٔ شهر است / در دشت جنون همسفر عاقل ما بود» کاربرد آرایه‌هایی همچون تناسب، تضاد، ..... و ..... موجب افزایش موسیقی معنوی شده است.	۰/۵

نام و نام خانوادگی:	باسمه تعالی ادارهٔ کل آموزش و پرورش استان لرستان آموزش و پرورش شهرستان دورود دی ماه ۱۴۰۴ دبیرستان امام رضا (ع) محل مهر دبیرستان	آزمون هماهنگ علوم و فنون ادبی ۳ (صبح)	
نام پدر:		تاریخ برگزاری: ۱۴۰۴/۱۰/۱۷	
شمارهٔ کلاس:		زمان پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه	
آزمون پاسخبرگ دارد.	۴ صفحه	۳۴ پرسش	

۲۰	با توجه به سرودهٔ زیر از هاتف اصفهانی به پرسش‌ها پاسخ دهید: مه من نقاب بگشا ز جمال کبریایی / که بتان فروگذارند اساس خودنمایی شده انتظارم از حد، چه شود ز در درآیی؟ / «ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی» الف) شاعر در این سروده، با آوردن بیتی از فخرالدین عراقی در سرودهٔ خود از آرایهٔ ..... بهره جسته است. ب) یک شبکهٔ مراعات نظیر در بیت اول بیابید.	۰/۷۵
۲۱	درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید. الف) در بیت «گفتی به غمم بنشین یا از سر جان برخیز / فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم» پارادوکس وجود دارد. ب) بیت «دل و کشورت جمع و معمور باد / ز ملکت پراکندگی دور باد» به آرایهٔ لف و نشر مرتّب، آراسته است.	۰/۵
۲۲	کدام بیت به آرایهٔ تلمیح آراسته شده است؟ دانستهٔ خود را دربارهٔ آن بنویسید. الف) چو عاجز گشت خسرو در جوابش / نیامد بیش پرسیدن صوابش ب) فرو رفت و بر رفت روز نبرد / به ماهی نمِ خون و بر ماه گرد	۰/۵
۲۳	در هر یک از ابیات زیر، آرایهٔ نادرست را از درون کمانک انتخاب کنید. الف) حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی / «من از آن روز که در بند توام آزادم» (تلمیح- پارادوکس- تضمین) ب) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی (تضاد- لف و نشر- تلمیح)	۰/۵
۲۴	برای هر یک از آرایه‌های ستون «الف» یک بیت مناسب از ستون «ب» انتخاب کنید. (یک بیت اضافه است)	۱

الف	ب
الف) پارادوکس	۱. با محتسبم عیب مگویید که او نیز / پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است
ب) تلمیح	۲. از اسب پیاده شو، بر نطع زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان
ج) تضمین	۳. دل‌گرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی / مرداد مه و گاه دی‌اش نام نهادند
د) لفّ و نشر	۴. خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی
	۵. چه زنم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم / که لسان غیب خوش‌تر بنوازد این نوا را

۲۵	در کدام گزینه، همراهی دو آرایهٔ «تلمیح» و «پارادوکس» بر موسیقی معنوی بیت افزوده است؟ الف) گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ / نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا ب) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی/ از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی	۰/۲۵
۲۶	با توجه به بیت «افروختن و سوختن و جامه دریدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت» به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) کدام واژه، نشر مناسب برای واژهٔ «افروختن» است؟ ب) نوع لفّ و نشر در بیت فوق با کدام بیت زیر، هم‌سان است؟ ۱. روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند ۲. گر ندیدی قبض و بسط عشق را در یک بساط/ گریهٔ مینا نگر، خندیدن ساغر ببین	۰/۵
۲۷	آرایهٔ مشترک دو بیت زیر را بنویسید. الف) همه برگ بودن همی ساختی / به تدبیر رفتن نپرداختی ب) نشاط غربت از دل کی برد حبّ وطن بیرون / به تخت مصرم اما جای در بیت‌الحزن دارم	۰/۲۵
۲۸	مشخص کنید در قسمت‌های مشخص‌شدهٔ هر بیت، کدام آرایهٔ بدیع معنوی به چشم می‌خورد؟ الف) آتش حبّ‌الاوطن چو شعله فروزد / از دل مؤمن کند به مجمره اسپند ب) چیست این سقف بلند سادهٔ بسیار نقش / هیچ دانا در جهان زین معما آگاه نیست	۰/۵

www.kanoon.ir

۲۹	در هر دو مصراع کدام گزینه پارادوکس وجود ندارد؟ الف) ما با توایم و با تو نه‌ایم؛ اینت بوالعجب/در حلقه‌ایم با تو و چون حلقه بردریم ب) آب آتش‌فروز، عشق آمد / آتش آب‌سوز، عشق آمد ج) فلک درخاک می‌غلتید از شرم سرافرازی / اگر می‌دید معراج از پا افتادن ما را د) عجب مدار که در عین درد خاموشم/ که درد یار پریچهره عین درمان است	۰/۲۵
۳۰	با توجه به دو بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. بیت «۱»: کسی با او نه و او با همه کس نماند هیچ کس، او ماند و بس بیت «۲»: ناقه سنگین می‌رود در هر قدم گویی ز شوق روح مجنون چنگ در دامان محمل می‌زند الف) هر دو بیت به آرایهٔ تلمیح آراسته شده‌اند. درست ◯ نادرست ◯ ب) در بیت «۲» کاربرد دو واژهٔ مشخص‌شده، موجب پیدایش کدام آرایه گردیده است؟	۰/۵
	نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)	
۳۱	با توجه به سرودهٔ زیر، پرسش‌ها را پاسخ دهید. «غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم گشت از برق تو ظاهر نور ایمان ای قلم مشکلات خلق گردد از تو آسان ای قلم نیستی آزاد در ایران ویران ای قلم» الف) مقصود از «قلم» در این سروده چیست؟ ب) شاعر در مصرع پایانی شعر، کدام مسألهٔ اجتماعی را مورد انتقاد قرار داده است؟ ج) بخش مشخص‌شده، بیانگر کدام ویژگی «زبانی» سبک شعر مشروطه است؟ د) یک آرایهٔ «بدیع معنوی» مشترک در بیت «اول و دوم» بیابید.	۱
۳۲	مشخص کنید کدام بیت، مصداق مفهوم «آزادی» در شعر دورهٔ مشروطه است؟ الف) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت / آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت ب) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت	۰/۵
۳۳	سرودهٔ زیر از عارف قزوینی را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید. «نالهٔ مرغِ اسیر این همه بهر وطن است مَسلَکِ مرغِ گرفتار قفس همچو من است فکری ای هم‌وطنان در ره آزادی خویش بنمایید که هرکس نکند، مثل من است خانه‌ای کو شود از دست اَجانب آباد ز اشک ویران کُنَش آن خانه که بیت‌الحَزَن است آن‌کسی را که در این مُلک سلیمان کردیم ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است» الف) دو مورد از درون‌مایه‌های شعر مشروطه را که در این سروده نمود یافته، بنویسید. ب) «پایبندی به زبان پرصلابت گذشته» از شاخصه‌های زبانی این سروده است. درست ◯ نادرست ◯ ج) دو آرایهٔ بدیع معنوی مشترک در بیت «سوم و پنجم» بیابید. د) مفهوم کنایی قسمت مشخص‌شده در بیت پایانی چیست؟	۱/۵
۳۴	با توجه به دو متن زیر به سؤالات پاسخ دهید. متن«۱»: «باری چه دردسر بدهم؟ آنقدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف‌ها یادش رفته... تا یک فرّاش قرمزپوش می بیند، دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پرد. هی می‌گوید: امان از همنشین بد.» متن«۲»: «مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشتهٔ مراودات حضوری گسسته و شیشهٔ شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی...» الف) نثر کدام متن از نظر ویژگی‌های «زبانی» با سبک نثر مشروطه مطابقت دارد؟ دو دلیل ذکر کنید. ب) «توجه به صنایع ادبی» از ویژگی‌های نثر ..... است. (متن «۱» - متن «۲»)	۱
جمع	پیروز باشید.	۲۰